

XV Ogólnopolski Zjazd Związku Sybiraków Klubu Pawłodarczyka Rewal 21-27 czerwca 2013 roku

XV Ogólnopolski Zjazd Związku Sybiraków Klubu Pawłodarczyka

W XV Zjeździe uczestniczyło 110 osób.

22.06 godz. 10.00 uroczystego otwarcia Zjazdu dokonał prezes Klubu pan Wincenty Dowojna, wysłuchaliśmy Hymnu Sybiraków w wykonaniu młodzieży Liceum Ogólnokształcącego z Obornik Wielkopolskich, chwilą ciszy uczciliśmy pamięć naszych Przyjaciół, którzy jeszcze w ubiegłym roku byli razem z nami. Prezes Dowojna przywitał naszych gości w osobach: księdza proboszcza kościoła parafialnego pw. Najświętszego Zbawiciela w Rewalu Krzysztofa Przybyłę, przedstawicieli Polonii Pawłodarskiej – panią Lucynę Tokiną z jej małżonkiem Kazachem Bułatem Tokinem, grupę młodzieży z Obornik Wlkp. z ich opiekunem panem Marianem Żurowskim, grupę sierot Syberyjskich Domów Dziecka w latach 1940-1946, któ-

rzy po śmierci prezesa Eugeniusza Grabskiego znaleźli oparcie w naszej Pawłodarskiej Rodzinie oraz wszystkich przybyłych na Zjazd.

W dalszej części spotkania wysłuchaliśmy relacji uczennicy z Obornik Wlkp. uczestniczącej w VII Marszu Pamięci (kwiecień 2013) Stacja Gniezdowo-Las Katyński.

W tym corocznym Marszu bierze udział 150-osobowa grupa młodzieży szkół Poznania zrzeszona w Stowarzyszeniu MEMORAMUS, (jego prezesem jest pan Wincenty Dowojna) i grupa młodzieży rosyjskiej z jedenastolatki nr 8 i Korpusu Kadetów ze Smoleńska.

Od czasu katastrofy samolotu prezydenckiego 10 kwietnia 2010 roku, ta trzystuosobowa grupa młodzieży polskiej i rosyjskiej wraz z wychowawcami składa kwiaty i zapala znicze przy obelisku w miejscu katastrofy.

Następnie uczestnicy Zjazdu przeszli na Plac Sybiraków w Rewalu, gdzie łożyliśmy kwiaty i zapaliliśmy znicze.

Oczekiwaliśmy na przyjazd przedstawicielek Muzeum Wojska Polskiego z Białegostoku i nadszedł moment ich powitania – pani Monika Kościukiewicz i Anna Nowacka. W godz. popołudniowych wysłuchaliśmy koncertu wokalnego młodzieży z Obornik Wlkp.

Jesteśmy w przededniu wyjazdu na Mszę św. połową do Pustkowa, to niewielkie sołectwo (6 km od Rewala) położone nad brzegiem Bałtyku, już po raz drugi przygotowuje się do wzięcia udziału w Mszy św. w intencji Sybiraków Pawłodarczyków. Sołtys Pustkowa pan Władysław Hadaj zadbał o piękną oprawę Mszy św. nagłośnienie, wielką ilość miejsc siedzących dla uczestników, wyeksponował miejsca dla naszej wystawy przygotowanej przez kolegę Tadeusza Szumowskiego.

23.06. – niedziela, godz. 11.00 Msza św. połowa przy Bałtyckim Krzyżu Nadziei w Pustowie koncelebrowana przez księdza proboszcza kościoła parafialnego w Rewalu Krzysztofa Przybyło i księdza profesora Wiesława Dykę ze Szczecina. Ołtarz przygotowano na wielkiej łodzi z rozpiętymi żaglami.

Poczet sztandarowy Klubu Pawłodarczyka

Poczet sztandarowy Klubu Pawłodarczyka – panie; Irena Mucha i Dobrochna Konrad z Poznania, chorąży pocztu pan Tadeusz Tomaszewski ze Świnoujścia (sybirak, emerytowany kapitan żeglugi morskiej) wprowadza przed ołtarz: orszak członków szczecińskiego Komandorium Orderu Świętego Biskupa Męczennika z Komandorem Januszem Sylwestrzakiem, z ramienia Dowódcy XII Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej Generała Ireneusza Bartniaka, płk. Krzysztofa Karczewskiego, Szczeciński Oddział Inwalidów Wojennych z ramienia prezesa płk. Stanisława Kimszala reprezentował Tadeusz Tomaszewski. Procesja z darami ołtarza; Teodozja i Jerzy Romaniuk, Ryszard Michalczyk, Czesława Granis, Irena i Stefan Sobczak, Wanda i Władysław Sadowski oraz księży celebransów Krzysztofa i Wiesława Dyka.

Mszę św. rozpoczęliśmy Hymnem Sybiraków w wykonaniu młodzieży z Obornik Wlkp. Msza św. została odprawiona w intencji

Msza św. polowa w Pustkowie

sybiraków, homilie wygłosił ks. Krzysztof Przybyło, modlitwę wiernych czytała pani Elżbieta Głowacka, pani Barbara Macieszak śpiewała pieśni: „Głos Imię Pana” „Niech dziś z naszych serc i dusz” „Wspomnienie sybiraka”.

Podczas mszy zostały poświęcone dwie urny z ziemią z grobów naszych bliskich zmarłych w okręgu pawłodarskim w latach 1940-1946. Jedną z urn otrzymał sołtys Pustowa pan Władysław Hadaj dla budującego się kościoła w Pustkowie, drugą urnę przedstawić Muzeum Wojska Polskiego z Białegostoku panie Monika Kościukiewicz i Anna Nowacka dla powstającego Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku.

24.06. – wyjazd autokarem do Łobza odległego od Rewala o 70 km na grób naszego Kolegi Tadeusza Barańskiego, który zmarł 1.XI 2012 r. W Łobzie przywitała nas pani prezes Koła Terenowego Związku Sybiraków Zofia Majchrowicz. Od założycielskiego Zjazdu (marzec 1999 r.) przez kolejne lata Tadeusz był serdecznym Kolegą

i zaangażowanym członkiem Klubu. Żegnaliśmy Tadeusza w dniu jego pogrzebu, dziś w dniu naszego XV Zjazdu jesteśmy tu znów, modlimy się, składamy kwiaty, zapalamy znicze, pochyla się nasz sztandar, my pozostajemy w głębokim smutku. Prezes Dowojna wspomina o wszystkich członkach Klubu, którzy odeszli po Tadeuszu.

Z cmentarza zostaliśmy zaproszeni do Urzędu Miasta na spotkanie z burmistrzem panem Ryszardem Solą, serdecznie przywitani, zostaliśmy podjęci kawą, herbatą, panu prezesowi Wincentemu Dowojnie burmistrz wręczył książkę pt. Pionierzy Ziemi Łobeskiej. Obszerny wywiad z panią prezes Koła Związku Sybiraków w Łobzie Zofią Majchrowicz zamieścił „Tygodnik łobeski”. „Kurier szczeciński” zamieścił natomiast artykuł o XV Ogólnopolskim Zjeździe Sybiraków Pawłodarczyków w Rewalu.

Uczestniczące w naszym Zjeździe przedstawicielki Muzeum Wojska Polskiego z Białegostoku panie: Monika Kościukiewicz i Anna Nowacka poświęciły nam wiele czasu i były to dla nich pracowicie spędzone dni, a dla nas nadzieja, że wiele życiorysów – nas, dzieci lat czterdziestych (1940-1946), wegetujących w stepach Kazachstanu, nie będą historią zasłyszaną lecz przez nas przeżyta.

25.06. w programie było ognisko, aura pokrzyżowała plany, lecz kilkugodzinna biesiada była wypełniona muzyką, śpiewem, tanecznym korowodem.

26.06. w godzinach przedpołudniowych wysłuchaliśmy koncertu skrzypcowego pana Janusza Dąbrowskiego, były utwory J.S. Bacha, W. A. Mozarta, V. Montiego. Następnie nasz prezes podsumował całokształt XV. Zjazdu i zrobiliśmy wstępny plan na XVI Zjazd w 2014 roku.

Na Marsz Pamięci Polskiego Sybiru (5-6.IX.2013 r.) w Białymstoku przyjedzie jak zwykle wielu Pawłodarczyków, będziemy z naszym sztandarem i billboardem niesionym przez młodzież szkół Poznania, z którą przyjedzie prezes Dowojna. W wielotysięcznym marszu Pawłodarczycy będą widocznymi.

Między Zjazdami Klub spełnia różne zadania, otrzymujemy zaproszenia do szkół na spotkania z młodzieżą, uczestniczymy z naszym sztandarem w pielgrzymkach do Częstochowy, Lichenia.

Po raz drugi w szczecińskim kościele garnizonowym (luty 2013 r.) w 73. rocznicę pierwszej masowej deportacji Polaków na Sybir (10.02.1940 r.) została odprawiona Droga Krzyżowa Sybiraków prowadzona przez Pawłodarczyków – Tadeusza Szumowskiego i Elżbietę Dajnowicz.

Wieloletnia współpraca Klubu z Polonią Pawłodarską owocuje wymianą młodzieży szkół Poznania z młodzieżą Pawłodaru, Astany, Majkainu m.in. to renowacja grobów Polaków na majkaińskim cmentarzu, współpraca ze szkołą nr 8 i Korpusem Kadetów oraz władzami Smoleńska – to Marsz Pamięci Stacja Gniezdowo-Las Katyński, to światełka pamięci zapalane co roku pierwszego listopada przez tą młodzież na grobach naszych Ojców na Cmentarzu Wojennym w Katyniu. Nie po raz pierwszy prezes Dowojna jest zapraszany na uroczystości ważnych rocznic do Ambasady Kazachstanu, Ambasady Federacji Rosji.

W ostatnim okresie 15 XII 2012 r. uroczyste spotkanie w Ambasadzie Kazachstanu z okazji Rocznicy Niepodległości, z ramienia prezesa Dowojny wziął udział kol. Mieczysław Wójcik.

12.06.2013 r. Ambasada Rosji – uroczyste spotkanie rocznicowe z okazji powołania Federacji Rosyjskiej, udział brali prezes Wincenty Dowojna i Mieczysław Wójcik.

27.06. był dniem pożegnań i życzeń, do zobaczenia za rok.

Szanowni Państwo, XV Zjazd Związku Sybiraków Ogólnopolskiego Klubu Pawłodarczyka przeszedł do historii i przy tym Jubileuszu warto przypomnieć w kilku zdaniach co już zostało za nami i co pozostawiamy po sobie.

Ogólnopolski Klub Pawłodarczyka został powołany podczas I Zjazdu w marcu 1999 r. w Kiekrzu k. Poznania. Prezesem został Wincenty Dowojna. Nikt z uczestników nie miał dalekosiężnych planów na wiele kolejnych Zjazdów, a tymczasem w czerwcu 2008 r. odbył się X Jubileuszowy Zjazd, a w czerwcu 2013 r. XV Zjazd.

W minionym piętnastolecu było sporo inicjatyw i ich realizacji;

- Dwukrotne wyjazdy grupy Pawłodarczyków do miejsc zesłania w poszukiwaniu grobów naszych bliskich zmarłych w latach 1940-1946.

- Organizowanie (przez 6 lat) w okresie wakacji obozów wycieczkowych dla dzieci i młodzieży pochodzenia polskiego w wieku 7-16 lat z okręgu pawłodarskiego, Astany.
- Z inicjatywy prezesa Dowojny została wybudowana Mogiła-Pomnik na cmentarzu Pachomowskim w Pawłodarze w 2004 r. Mogiłę-Pomnik budowali Kazach Bułat Tokin i syn polskiego zesłańca Sybiru z roku 1936 Wiktor Tatarjowicz.
- Na przyjazd Papieża Jana Pawła II, przesłaliśmy do Astany naczynia liturgiczne, stuły, alby.
- W 2005 roku podczas Zjazdu gościliśmy grupę osób z Pawłodaru, Majkainu, Smoleńska, byli to nauczyciele, dziennikarze, dwaj budowniczy mogiły-Pomnika w Pawłodarze – Bułat Tokin i Wiktor Tatarjowca.
- Pawłodarczyki mają także swoje miejsce na kartach „KSIĘGI SYBIRAKÓW 2006” wydanej przez Zarząd Główny Związku Sybiraków.
- Od września 2007 roku mamy swoją stałą ekspozycję w Muzeum Golgoty Wschodu w Białymstoku, są tam Kroniki wydane przez klub, pamiątkowe medale, urna z ziemią z grobów Polaków zmarłych w latach 1940-1946 w okręgu pawłodarskim.
- Podczas X Zjazdu w czerwcu 2008 roku został odsłonięty i poświęcony obelisk przy Alei Spacerowej w Rewalu z tablicą pamiątkową, z okazji 10 rocznicy istnienia Klubu Pawłodarczyka.
- Rewal (2008 i 2009) zostały nakręcone z naszym udziałem dwa filmy w reżyserii Tadeusza Litowczenko i Stanisława Kalisza pt. „Na Sybir” i „Pociąg wspomnień”. Filmy były kilkakrotnie emitowane w TV Polonia i w programie 2 TVP.
- 31 maja 2009 roku dzięki jedności i hojności członków Klubu, podczas Mszy św. koncelebrowanej przez księży – proboszcza kościoła parafialnego Franciszka Szydłowskiego i ks. Kazimierza Barzyckiego został poświęcony SZTANDAR KLUBU PAWŁODARCZYKA. Podziękowanie za sprawowaną liturgię złożyła Koleżanka Zofia Majchrowicz. Oto Ci, którzy stanęli przed ołtarzem jako pierwsi z naszym poczem

sztandarowym; Zofia Majchrowicz, Tadeusz Szumowski i Dorota Żurek

- Podczas XII Zjazdu Klubu w 2010 roku odsłoniliśmy kolejny obelisk na placu przy kościele Najświętszego Zbawiciela w Rewalu z mottem Papieża Jana Pawła II „Gdzie są ich groby Polsko? – Tablica pamiątkowa na obelisku głosi:
Wdzięczni Bogu za powrót do Ojczyzny
Z zesłania w Kazachstanie w latach 1940-1946
I w hołdzie zmarłym na zesłaniu – Sybiracy, Pawłodarczycy
- 9 IX 2010 r., podczas X Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku sztandar Klubu Pawłodarczyka został udekorowany medalem PRO MEMORIA
- W ciągu piętnastu lat działalności Klubu, na wniosek prezesa Wincentego Dowojny Komisja Wyróżnień i Odznaczeń Zarządu Głównego Związku Sybiraków kilkakrotnie przyznawała naszym członkom i osobom współpracującym i wspierającym nasze działania Odznaki Honorowe Sybiraka. Na wniosek Stowarzyszenia Rodzin Osadników Wojskowych i Cywilnych Kresów Wschodnich kilka osób z Zarządu zostało uhonorowanych Medalem *Dziedzictwo Kresów Wschodnich*. Od Oddziału Okręgowego Inwalidów Wojennych w Szczecinie Odznaki Honorowe Związku.
- Na wszystkich naszych Zjazdach mieliśmy dostojnych gości: duchownych, nauczycieli, dziennikarzy, przedstawicieli Polonii pawłodarskiej, Muzeum Niepodległości panią Reginę Janiszek-Madej, zastępcę Narodowego Centrum Kultury pana Edwarda Chudzika, zastępcę dowódcy 12 Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej Gen. Brygady Andrzeja Gwaderę, prezesa Zarządu Okręgowego Związku Inwalidów Wojennych w Szczecinie płk. Stanisława Kinszala.
- Podczas XIII Zjazdu w czerwcu 2012 roku odsłoniliśmy trzeci obelisk, tym razem na promenadzie spacerowej w Pustkowie z tablicą pamiątkową:

*Tym, którzy nie wrócili
z syberyjskiej Golgoty*

Sybiracy Pawłodarczycy – Pustkowie, czerwiec 2011 r.

- Otrzymaliśmy też list od Wojewody Zachodniopomorskiego pana Marcina Zydorowicza, w którym m.in. pisze: „Reprezentujecie Państwo pokolenie wyjątkowe w dziejach naszego Narodu. Dziękuję za Wasze dokonania, za godność z jaką przetrwaliście katorgę, za to, że przekazujecie tę pamięć następnym pokoleniom.

Staramy się pozostawić po sobie możliwie najwięcej w pamięci społeczeństwa, oprócz już ww. znaków pamięci ofiarowaliśmy wiele urn z ziemią z grobów naszych bliskich zmarłych w okręgu pawłodarskim – szkolnym Izbowi Pamięci m.in. w Netcie, w Augustowie, Muzeum i Sanktuarium.

- XIV Zjazd Klubu odbył się w dniach 25-28.06.2012 roku, otrzymaliśmy szczególne wyróżnienie, po raz pierwszy członek Klubu Pawłodarczyka otrzymał Odznaczenie Państwowe. **Na wniosek prezesa Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusza Chwiedzia, prezydent RP Bronisław Komorowski nadał Złoty Krzyż Zasługi prezesowi Wincentemu Dowojnie.** Odznaczenia dokonał Wojewoda Wielkopolski Piotr Florak w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu w dniu 21.06.2012 r. Uczestnicy Zjazdu złożyli Prezesowi serdeczne gratulacje.

Podziękowanie w postaci dyplomów najaktywniejszym członkom Klubu wręczył prezes Dowojna. Ponadto kilka osób zostało uhonorowanych statuetkami „Orła”.

- Korespondencja – na ręce prezesa otrzymujemy sporo korespondencji, nie nosi ona cech pism urzędowych, są to zaproszenia, podziękowania za współpracę, działalność, za pomoc.

Nasze kontakty z Polonią smoleńską, pawłodarską, z władzami miast na różnych szczeblach, współpraca z majkaińską szkołą – jedenastolatką i z dyrektorką szkoły Szolpan Zasyłgusową, która roztacza opiekę nad polskimi grobami w Majkainie, która będąc gościem jednego z naszych Zjazdów powiedziała: „Urodziłam się w czerwcu 1946 roku kiedy Polacy wracali do Polski, lecz wiem z przekazów, że Wy w 1940 roku przywieźliście do nas kulturę, my byliśmy bied-

nym i zacofanym Narodem. Dziękuję Wam, że jestem z Wami, że zwiedzam Polskie piękne miasta i poznaję Waszą historię.”

- Kilkakrotnie zapraszaliśmy na Zjazd prezesa Zarządu Głównego Związku Sybiraków Pana Tadeusza Chwiedzia, nie mógł skorzystać z zaproszeń, lecz za każdym razem otrzymywaliśmy serdeczne odpowiedzi, m.in. „Drodzy Przyjaciele członkowie Klubu Pawłodarczyka – Zjazdy są mi bardzo bliskie, w czasie ich trwania jestem z Wami sercem i myślami” – dziękujemy.

Oto kilka kolejnych korespondencji:

- 22.06.2002 r. – wiceprezes Zgromadzenia Narodów Kazachstanu(-) K. Darżuman i prezes pawłodarskiego Towarzystwa Polaków „Polonia (-) W Swinicki
- 16.08.2002 r. Nursułtan Nazarbajew-Prezydent Republiki Kazachstanu m.in. „U nas to są nasi Polacy” i o dobrych stosunkach.
- 28.06.2002 r. – Konstantin Żyganow – Nadzwyczajny Pełnomocny Ambasador Republiki Kazachstanu w Polsce
- 2.10.2002 r. Smoleńsk – podziękowanie za relikwiarz dla wspólnoty parafialnej
- 3.10.2003 r. Smoleńsk – podziękowanie za zorganizowanie wakacji w Polsce dla dzieci pochodzenia polskiego.
- 29.04.2004 r. podziękowanie za rzutniki dla kościoła w Smoleńsku i Pawłodarze

Trzy powyższe korespondencje są w korespondencji ze Smoleńska od O. Ptolemeusza Jacka Kumika.

- 17.06.2005 r. Warszawa, Ambasador Kazachstanu w Polsce Tuleutaj Sulejmenow pisze m.in. „Polacy w Kazachstanie w tym również Klub Pawłodarczyka są pomostem duchowym, łączącym nasze przyjazne nawzajem Kraje.”

*Rzecznik Klubu Pawłodarczyka
Krystyna Świrniak-Mateuszuk*